Sampo Seppänen

7.10.2026

Talousvaliokunta
Eduskunta
TaV@eduskunta.fi

Asia: HE 175/2026 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Energiateollisuus ry:n lausunto

Energiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä. Käymme lausunnossamme läpi talousarvion keskeisiä nostoja puhtaan siirtymän ja energiamurroksen näkökulmasta.

Suomen talouskasvussa on ollut selviä piristymisen merkkejä investointien ja viennin kasvun myötä. Positiivista suuntaa on tärkeää vahvistaa.

Energiajärjestelmällä on merkittävä rooli talouskasvun vahvistamisessa ja ylläpitämisessä. Suomen monipuolinen ja lähes fossiilivapaa sähkö- ja kaukolämpöjärjestelmä mahdollistaa kuluttajille ja teollisuudelle kilpailukykyisen energian. Puhtaan sähkön merkittävä lisääminen tarjoaa Suomelle mahdollisuuden houkutella uusia teollisia investointeja ja luoda työpaikkoja. Vähäpäästöinen energiajärjestelmä on myös vaimentanut merkittävästi geopoliittisten kriisien kielteisiä vaikutuksia talouteemme.

Investointien ja energiajärjestelmän toimivuuden kannalta on erityisen tärkeää, että toimintaympäristö säilyy vakaana ja ennustettavana.

Kasvutoimet

Puhtaan siirtymän hankkeista käydään rajua kansainvälistä kilpailua. Suomen on huolehdittava investointiympäristönsä houkuttelevuudesta ja sen selkeydestä.

Hallitus totesi syksyn budjettiriihessä, että suurten puhtaan teollisuuden investointien verohyvitystä jatketaan. Jatkamisella ei ole budjettivaikutuksia vielä vuonna 2027. EU:n puhtaan teollisuuden valtiontukisääntöjen poikkeukset ja sitä myöden merkittävä tukikilpailu jatkuu aina vuoden 2030 loppuun saakka.

- Verohyvityksen jatko on tervetullut vastaus tukikilpailun jatkumiseen EU:n sisällä. Puhtaan siirtymän teollisten investointien ja kasvun vauhdittamiseksi hallituksen esitys verohyvityksestä tulee saattaa ripeästi voimaan.

Yhteisöverokantaa lasketaan18 prosenttiin vuoden 2027 alusta. Alentaminen lisää Suomen houkuttelevuutta investointikohteena ja parantaa siten edellytyksiä puhtaan siirtymän hankkeiden toteuttamiselle tiukassa globaalissa kilpailutilanteessa.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

- Yhdessä investointien verohyvityksen kanssa yhteisöveron vähentäminen luo hyvän pohjan investointien edistämiseksi.

Talousarviossa on huomioitu korkovähennysrajoituksen poikkeus huoltovarmuuskriittisille infrastruktuurihankkeille. Energiateollisuuden suurissa investoinneissa tarvitaan huomattava määrä ulkopuolista rahoitusta. Investointien kustannuksia kasvattaa korkovähennysoikeuden rajoitukset erityisesti ns. Mankala-yhtiöissä, jotka eivät yhtiömuotonsa vuoksi pysty hyödyntämään nykyisiä korkovähennysmahdollisuuksia.

- Korkovähennysoikeus tulee saattaa voimaan mahdollisimman pikaisesti suurille energiainvestoinneille.

Tukipolitiikka

Talvienergiatuki:

Talousarviossa viitataan tukimalliin, jolla varmistetaan riittävä energian saatavuus ja toimitusvarmuus myös talvella. Tuella on tarkoitus mahdollistaa mm. biokaasukäyttöisten kaasuturbiinien rakentaminen ja bioenergiaa käyttävien CHP-laitosten käytön jatkuminen pidempään. Investointitukeen kohdistetaan talousarviossa 8 miljoonaa euroa. Tukimalli perustuisi halutun sähköntuotantokapasiteetin kilpailuttamiseen ja tarvittavan rahoituksen keräämiseen sähkön käyttäjiltä. Tukimallin käyttöönoton alkuvaiheessa rahoitus koostuisi määrärahan ja tariffirahoituksen yhdistelmästä. Lisäksi talousarviossa todetaan, että määräraha mahdollistaa kokonaisuutena arviolta satojen miljoonien eurojen hintaisen tukijärjestelmän käynnistämisen.

- On tärkeä tiedostaa, että tukimekanismien käyttöönotolla voi olla merkittäviä negatiivisia vaikutuksia markkinoille, ja ne tulevat usein kalliiksi. Energiajärjestelmän kehittämisen ja toimintavarmuuden kannalta on keskeistä, että investointiympäristö pysyy vakaana ja ennustettavana, eikä sitä tule horjuttaa veronkorotuksin tai huolimattomalla tukipolitiikalla. Viittaus useiden satojen miljoonien eurojen tukimalliin jättää markkinatoimijoille merkittäviä avoimia kysymyksiä ja heikentää investointiympäristön ennakoitavuutta. Uusien, vielä kypsymättömien teknologioiden tukeminen on usein perusteltua, mutta markkinaehtoiset investoinnit tulee turvata myös jatkossa ja tukimallien tulisi olla teknologianeutraaleja.

TKI ja uudet teknologiat

Puhtaan energiantuotannon ja teollisuuden murrosta on edelleen edistettävä.
Energiatukien myöntövaltuuksia on vähennetty lähivuosina merkittävästi. Kansallisen energia- ja ilmastostrategiassa on kirjaus: ”Teollisuus- ja energiapoliittisesti merkittäville energiaan liittyville suurille demonstraatiohankkeille varataan erillinen yhteensä 200 miljoonan euron myöntövaltuus energiatukeen vuosille 2026–2029 (50 milj. EUR/ vuosi).” Vuodelle 2026 rahoitusta on kanavoitu lähes 50 miljoonaa euroa, mutta vuoden 2027 budjettiehdotuksessa uusia sitoumuksia saa tehdä enintään 9.9 miljoonalla eurolla. TEM:in myöntämistä energiatuen isoista hankkeista 99 % on suuntautunut vuosina 2018-2023 uuden teknologian hankkeisiin.

- Uusien energiatukien myöntövaltuudet laskevat huomattavasti aikaisempiin vuosiin verrattuna. Näkemyksemme mukaan kilpailuilla markkinoilla kehittyneille tuotantomuodoille ei tarvita tukia, mutta T&K-panostuksien lisäksi uuden teknologian kaupallistamiselle ja demonstraatiohankkeille on tärkeä kohdentaa määrärahoja.

Tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemisen valtuudeksi ehdotetaan 786 milj. euroa, mikä sisältää T&K-rahoituksen valtuuden lisäyksen noin 160 milj. eurolla vuoteen 2026 verrattuna. Talousarvion mukaan vuonna 2027 suurimmat rahoituksen lisäykset kohdentuvat yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen. Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee noin 160 milj. eurolla.

- Pidämme hyvänä, että yritysten T&K-rahoitukseen lisätään resursseja ja kansallisesta T&K-tavoitteesta pidetään kiinni vaikeassa valtiontalouden tilanteessa. Jatkossa rahoitusta tulee suunnata yhä enemmissä määrin myös yritysten innovaatiotoimintaan.

Hallinnon määrärahat

Investointien keskeisenä haasteena on usein lupaprosessien kesto ja ennakoitavuus. Hallitus on pyrkinyt sujuvoittamaan lupamenettelyjä. Näin vauhditetaan ja edistetään tarvittavan puhtaan siirtymän investointeja ja parannetaan yritysten mahdollisuuksia tuottaa talouskasvua sekä hyvinvointia Suomeen.

Talousarvioesityksessä todetaan, että ympäristölupien ja ympäristöllisten arviointien käsittelyä tehostetaan. Tavoitteena on, että investointihankkeiden ympäristöä koskevat lupa- ja arviointimenettelyt etenevät sujuvasti ympäristönsuojelun korkeasta tasosta tinkimättä.

- Valtion hallinnon toimintamenojen leikkaukset eivät saa hidastaa puhtaan siirtymän investointeja ja niiden synnyttämää talouskasvua. Lupia käsitteleville viranomaisille ja tuomioistuimille tulee kohdistaa riittävät resurssit, jotta investointien hallinnollinen läpimenoaika nopeutuu merkittävästi.

Energia- ja ilmastopolitiikassa tullaan loppuhallituskauden aikana käsittelemään ja toimeenpanemaan merkittävä määrä EU:n ja hallitusohjelman mukaista lainsäädäntöä ja selvityksiä. Laadukkaaseen lainsäädäntötyöhön vaikutusarvioineen sekä käytännön toteutukseen neuvontoineen tarvitaan tarvittavat henkilöstöresurssit. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenoja tullaan talousarvioehdotuksessa yhä vähentämään vuodelle 2027. Tämä luo riskin, että puhtaan siirtymän lainsäädäntöprosesseihin, EU-vaikuttamiseen ja käytännön jouhevaan toteuttamiseen ei ole riittäviä resursseja.

- Energiateollisuus on huolissaan TEM:in hallinonalaan kohdistuvista määrärahojen vähentämisestä, etenkin jos ne kohdistuvat energiamurrokseen ja puhtaaseen siirtymään sekä niiden investointeihin liittyviin osastoihin.

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry
Sampo Seppänen
Asiantuntija
sampo.seppanen@energia.fi
(+358503407716)